

**Posudek bakalářské práce *Romány Itala Sveva*,
kterou předložila Simona Sklenářová,
ÚRS FFUK v Praze, září 2012**

Simona Sklenářová se ve své komparativně laděné práci zaměřila na tři dokončené romány Itala Sveva, který je bezesporu jednou z nejoriginálnějších osobností italského literárního modernismu. Práce je rozvržena přehledně, sleduje jednotlivá díla chronologicky. Stěžejní, analytická část je doplněna o úvodní kapitoly, v nichž autorka stručně nastiňuje dějiny Terstu (zde by bylo na místě věnovat víc pozornosti kulturním dějinám města v době Svevova života, např. osimská dohoda s tématem práce nijak nesouvisí), města, jež mělo na Svevovu tvorbu silný vliv, a poté shrnuje Svevovu biografii. V závěru práce srovnává všechna tři analyzovaná díla s důrazem na proměny typického svevovského hrdiny.

Autorka zvolené téma zpracovala poctivě a podrobně, opírala se zejména o sekundární prameny, jichž je ke svevovské látce dostatek, ale nutno ocenit i její práci s primárními texty, kdy vhodně zvolenými citáty či odkazy dokládá svá tvrzení. V analýzách se soustředila zejména na protagonisty a jejich vnější a vnitřní světy. Postava tzv. *inetta*, již Svevo ve svých nejen románových dílech opakovaně uvádí na scénu, je nosným prvkem spisovatelova univerza i jakýmsi pojítkem mezi jednotlivými texty. Simona Sklenářová sleduje románové (anti)hrdiny skutečně pozorně a podává o nich do značné míry přesvědčivou zprávu. Všimá si i paralel mezi životy románových hrdinů a biografií jejich tvůrce. Občas sice hledá až příliš jednoduché spojnice od empirického autora k literární postavě – např. když porovnává Alfonsovu pracovní neschopnost se údajnou výkonností bankovního úředníka Ettore Schmitze. O tom, jak si Svevo-Schmitz vedl na půdě „banky Union“ máme k dispozici pramálo důkazů, ze svědectví autorova bratra Elia (deník) i manželky Livie Veneziani (Svevův životopis) však víme, že to byl člověk spíše nepraktický, roztržitý, měl velké problémy dotáhnout cokoli dokonce (a to se týkalo i jeho děl, snad proto po něm zbylo tolik nedokončených rukopisů), takže asi nebyl zrovna vzorem výkonného úředníka. Co je však mnohem podstatnější, nejde přece o to, jací Alfonso či Ettore *byli*, ale o to, jak se oni *cítili*, a z tohoto pohledu pak můžeme číst Alfonsovu pracovní inettitudine jako rozhodně autobiografický rys, jež mu autor vtiskl.

Autorka práce si je však nutnosti opatrného přístupu při hledání kauzality mezi životem a dílem vědoma, postupně se od tohoto náhledu oprostuje.

Ke způsobu, jakým přečetla a okomentovala první dva romány, nemám žádné zásadní výhrady. U Alfonsa a Emilia se možná mohla trochu víc zaměřit na jejich „morální“ masochismus, který by tak doplnil úvahu o tom, proč si libují v roli oběti, obětního beránka (u Alfonsa se objevují až kristovské konotace). Pokud jde o Zena, nejsem s interpretací za jedno. Obávám se, že autorka jeho postavu příliš zjednodušuje, či si coby čtenářka nevzala k srdci varování doktora S. V první řadě bych tolik nezdůrazňovala Zenovo konečné vítězství, jeho pozici nejlepšího muže z rodiny. Když pominu, že jakýmsi mottem románu by mohla být relativita pohledu, názoru, pak nelze přehlédnout, že on sám tomu rozhodně nevěří, a nevěří tomu ani Ada, ta jej po Guidově sebevraždě dokonce obviní, že získal ztracené peníze jen proto, aby Guidovi zasadil poslední – posmrtnou – ránu: švagrova smrt se tak stala zcela zbytečnou, směšnou. A z textu vyplývá, že ani dobromyslná Augusta není tak naivní, aby ve svém muži viděla vzor manželských ctností. Nemohu proto souhlasit s tvrzením, stylisticky navíc dosti krkolomným, že: „Přes veškeré Zenovy nešvary a lži byl sám o sobě přesvědčen, že je hodný, a neměl ze svého chování výčitky.“ (s. 44) Pokud by byl Zeno přesvědčen, že je hodný, a netrpěl žádnými výčitkami, pak by deník nepsal, nepodstoupil by psychoanalytickou kúru. Proč by to dělal? Navíc stačí pozorně si přečíst obsah jeho snů (i s vědomím, že je možná schválně upravoval), aby bylo jasné, že výčitky ho pronásledují a traumat z minulosti se nezbavil.

V oddílu věnovaném románu *Senilità* pak nerozumím názvu podkapitoly „Typy vyprávění“. Autorka píše, že Svevo zasahuje do děje „ve třech typech vyprávění“ (s. 38) Pokud tomu mám rozumět, že zasahuje prostřednictvím tří typů vyprávění, pak by asi bylo vhodnější hovořit o třech vypravěčských přístupech, hlasech či alespoň o třech typech vypravěče. Nebo to má znamenat, že v románu najdeme „tři typy vyprávění“ a právě v nich Svevo nějak zasahuje do děje? Autorka dále trochu nejasně hovoří o dvou perspektivách, perspektivě postavy a perspektivě vševědoucího vypravěče. Je pravda, že v románu, napsaném v *er-formě*, se střídá přísný a ironický pohled vypravěče, s hlediskem protagonisty, jenž dostává prostor ve vnitřním monologu, v polopřímých větných konstrukcích. To je zcela v pořádku, nejde sice o různé typy vyprávění, ale nakonec lze pochopit, co má autorka na mysli. Ale pořád tu máme jen „dva“ pohledy. Problematický je třetí „typ vyprávění“. Autorka náhle začne hovořit o jazyku: „Třetím postupem, který Svevo užívá, je jazyk. Emiliův

jazykový projev se mnohdy...“ a poté uvádí příklady Emiliova vyjadřování, jeho obrátů. Tím ale směšuje vypravěčův úhel pohledu s použitými jazykovými prostředky a vše to zahrne pod „typy vyprávění“. Asi by bylo vhodné zvolit pro tuto podkapitulu jiný název a vybrané pasáže přestylovat, aby byly srozumitelnější.

Po formální stránce je práce poměrně kultivovaná, až na občasné stylistické neobratnosti při četbě nic neruší. Dovolím si upozornit jen na pár nedopatření: patková pozn. č. 1 zůstala nedokončena (s. 8, nejspíš je na vině počítačový šotek); německého spisovatele Johanna Paula Friedricha Richtera nelze uvádět pouze jako Paula, ale jako Jeana Paula; *Una commedia inedita* je *nevydaná*, a nikoli „nevídaná“ komedie, „germánští autoři“ jsou spíše němečtí či německy píšící autoři; pozor na hrubé chyby: Svevovy soudobí čtenáři.

Před výše uvedené výhrady či připomínky pokládám práci Simony Sklenářové za velice solidní a pečlivou. K obhajobě ji samozřejmě doporučuji a ve svém hodnocení váhám mezi známkou velmi dobře a výborně, rozhodnu se až podle průběhu obhajoby.

V Praze dne 2/9/2012

PhDr. Alice Flemrová, Ph.D.
oponentka